Post drukt kosten met hulp akkerbouwers

‘Samenwerking waar beiden beter van moeten worden’

Goedkopere maïsinkoop, lagere kosten voor mestafzet en een tweede of derde trekker uitsparen. Geneugten van een goede samenwerking met een buurman-akkerbouwer. Een vlieger die overigens alleen opgaat voor veehouders die zich in willen leven en als beide er beter van worden.

Vooral melkveehouders die in de afgelopen tien jaar hun bedrijf verplaatsten naar het noorden, kwamen nogal eens tussen de akkerbouwers terecht. Zo ook de maatschap Post die in 1996 het bedrijf verplaatste van het Overijsselse Vriezenveen naar het Drentse Nieuweroord. Aanvankelijk had het bedrijf met 3 ton melk nog grond over, die als aardappelland werd verhuurd aan een buurman. Toen het bedrijf groeide had Post alle grond zelf nodig, en veranderde de huur in landruil. Grootste voordeel daarvan was dat de achterste helft van de lange smalle kavel kon worden ingeruild voor het naastgelegen voorste gedeelte van de kavel van de buurman.

Snelle groei

Vanaf 2003 is het bedrijf van de maatschap snel verder gegroeid met twee sprongen van 150.000 kg en een van 50.000 kg per jaar erbij. Vader Cor en zoon Frank Post melken 950.000 kg melk met 30 hectare eigen grond. Nu hebben ze juist extra grond nodig voor de teelt van ruwvoer (snijmaïs) en de afzet van het teveel aan mest. “Hoe intensiever je bedrijf wordt, hoe meer baat je kunt hebben van een goede samenwerking met akkerbouwers en hoe meer je hen daarvoor kunt betalen”, zegt Frank dan ook.

Een buurman ging maïs telen voor de maatschap en het aantal hectares groeide gestaag van 8 naar de huidige 13,5. Post maakt er jaarlijks afspraken over en wil het dan ook geen vaste samenwerking of koppeling noemen. “We zijn er allebei vrij makkelijk in. We bespreken onze wensen en wat we er voor willen betalen. Als maar duidelijk is dat we er beide beter van worden, dan komen we er altijd uit.”

Ieder zijn vak

Het telen van voer en het afnemen van mest is in twee aparte afspraken gegoten. Voor de maïs betaalt Post 680 euro per hectare. De kosten voor hakselen en inkuilen (370 euro) betaalt hij zelf. Voor 1050 euro zit het dan in de kuil achter de stal. “Dat is 22 tot 25 euro per ton. In de fouragehandel betaal je al gauw meer dan 30 euro, dus reken maar uit.” Post kiest zelf het maïsras dat hij wil laten verbouwen. In het telen van de maïs erkent hij in de akkerbouwer zijn meerdere. “Ieder zijn vak. Een akkerbouwer produceert gewoon betere en schonere maïs dan een veehouder. Zelf hebben we ook een perceel, met gele stukken in de kopakkers vanwege structuurschade. Dat zie je bij hem niet.”

Mest op tijd leveren

Uiteraard neemt de buurman die de maïs teelt hiervoor ook mest van Post af. Daarnaast heeft hij met een tweede akkerbouwer een achtjarig contract voor afname van minimaal 800 kuub mest. Deze benut hij meestal voor de (poot)aardappels. Post levert de mest op de kopakker wat hem 2,20 euro per kuub kost en betaalt daarnaast 1 euro per kuub mee aan het injecteren. De akkerbouwer maakt zelf uit wanneer hij de mest nodig heeft en kiest en bestelt daarvoor ook zelf de loonwerker. En dat is cruciaal voor de akkerbouwer, vertelt Post. “Een akkerbouwer is een pietje precies in het landwerk en de structuur van de grond is heilig. Valt er onder het mestuitrijden een buitje regen, dan is het over. En kun je de mest niet leveren als hij het wil benutten, dan laten ze het zaaiklaar maken en inzaaien of poten daar niet op wachten. Dan halen ze kunstmest en hebben ze jouw mest niet meer nodig.”

Keuzemenu

Overigens is de samenstelling van rundermest onder druk van het mestbeleid gunstiger geworden voor gebruik in de akkerbouw. “Het stikstofgehalte, het kaligehalte en chloor zijn gedaald. Dat maakt de mest nu beter geschikt om onder aardappels te benutten.” Post mixt de mest in het voorjaar regelmatig, zodat de mest in maart en april ook direct beschikbaar is. Een opvallend detail is dat hij de akkerbouwer de keus biedt uit mest uit vijf verschillende mestkelders. Daarvan heeft hij in januari/februari mestmonsters beschikbaar. “Voor akkerbouwers is het cruciaal dat ze vooraf de samenstelling weten. Ze willen geen verrassingen, want dan zitten ze een seizoen lang met de gevolgen van een teveel of te weinig. De keuze uit verschillende samenstellingen kan daarom ook belangrijk zijn. Hij kan de mest kiezen die het beste past bij de grond en het gewas waarop hij het wil gebruiken.”

Wederdienst

Zo werkt Post met twee akkerbouwers samen rondom maïs en mest. Met een derde heeft hij afspraken over het over en weer gebruiken van een trekker. “Ik kon ook wel eens een trekker gebruiken van de andere twee, maar die zijn zelf goed voorzien. Dan hoeven ze nooit iets van mij te lenen en dan is het een eenzijdig verhaal waar zij te weinig aan hebben”, legt Post uit. “Zo kwam ik bij deze akkerbouwer terecht. Hij spaart een trekker uit, omdat hij er in de oogsttijd een van ons kan gebruiken voor kipperwerk. Wij kunnen juist bij het inkuilen wel eens een derde trekker gebruiken voor het schudden en wiersen.

Afspraken in de winter

Het winterseizoen is de periode om afspraken te maken over de samenwerking in het volgende seizoen. De akkerbouwers bepalen dan hun bouwplannen. Post maakt eind van het jaar voor zichzelf een ruwvoerbalans waarmee hij inschat hoeveel snijmaïs hij nodig heeft. In de kerstvakantie gaat hij daarover om de tafel met beide akkerbouwers.

Of dat volgend jaar weer lukt op dezelfde manier als afgelopen jaren, is onzeker door alle wijzigingen in de inkomenstoeslagen. “De maïspremie gaat op in de inkomenspremies voor alle hectares. Eén van de akkerbouwers heeft het standpunt dat hij de maïspremie dus niet meer beurt en dat de prijs daarom omhoog moet.” Door de ontkoppeling van premies gaan de akkerbouwers komende jaren wellicht andere keuzes maken met hun gewassen. Eén van de buren stopt bijvoorbeeld volgend jaar al met suikerbieten. Of daar andere gewassen voor terugkomen, of dat hij (pacht)grond afstoot is nog niet duidelijk.

Bereid om in te leven

Verder speelt mee dat Post wat meer eigen grond wil, om de mestafzet te kunnen regelen binnen de grens van 85% via boer-boer transport. Waarschijnlijk probeert hij daarvoor land bij te pachten, waarop hij dan zelf maïs wil telen.

“Samenwerken met akkerbouwers ligt voor de hand als je bij elkaar in de buurt zit”, zegt Post ten slotte. “Als veehouder kun je er zeker baat bij hebben, maar het is nooit vanzelfsprekend. Zij moeten er ook financieel voordeel in zien en je moet bereid zijn om je in te leven in hun wensen en problemen.”

Diederik Sleurink